

тальных исследований по возобновляемым видам энергии.

С целью исследований пропаганды и внедрения инновационных принципов органического земледелия создать на территории Республики Кипр экспериментальный участок по органическому земледелию.

Предусмотреть возможность частно-государственного долевого партнерства в реализации данного проекта.

Работы, выполняемые в центре, считать экспериментальными, но предусмотреть возможность распространения полученных результатов исследований на территории Украины и других Европейских стран.

В 2012 году создать базу предприятий и организаций в Республике Кипр, которые готовы принять студентов для прохождения ознакомительных практик или стажировок. Разработать программу практик и стажировок.

Международный Агро Экологический Центр работает совместно с компанией «INECO Capital Ltd» (Кипр) и Общественной организацией «Официальная сельскохозяйственная консультационная служба» (Украина) в сфере организации международных экологических семинаров, форумов и научно-практических конференций с привлечением узкопрофильных специалистов и экспертов, которые признаны в Украине, Европе и во всем Мировом сообществе по таким тематическим разделам:

Экологические технологии и мониторинг

Экологически чистые продукты питания

Органическое сельское хозяйство

Альтернативные и возобновляемые виды энергии

Охрана атмосферного воздуха, воды и почвы

Экологическое образование и наука

Возможна организация корпоративных курсов повышения квалификации на Кипре по темам заказчика с выдачей международных сертификатов!

Более подробная информация по телефону:

Украина: +38 099 290 44 51, +38 066 250 25 68, +38 067 409 12 42, +38 0532 611 622 (факс)

Кипр: +35 799941803, +35 725635726, Сайт: www.aec.org.ua

ФОРМУВАННЯ ЕТИЧНОГО СТАВЛЕННЯ ДО ЖИВОЇ ПРИРОДИ ВИХОВАНЦІВ ГРУПИ ПРОДОВЖЕНОГО ДНЯ

Гордійчук О.Є. (м. Чернівці, Україна)

Актуальність окресленої проблеми дослідження пояснюється важливістю формування етичного ставлення школярів до живої природи, оскільки свідоме розуміння відносин людського суспільства з природою є важливою умовою збереження середовища для повноцінної життєдіяльності та подальшого розвитку наступних поколінь. Саме тому формувати у дітей етичне ставлення до живої природи потрібно ще у молодшому шкільному віці, сприятливому для розвитку основ екологічної культури. Початкова школа дає можливість сформувати пізнавальний потенціал, виховує особистість, яка усвідомлює місце людини у довкіллі, через ознайомлення з рослинним і тваринним світом.

Мета публікації полягає в теоретичному обґрунтуванні методики формування етичного ставлення молодших школярів до живої природи в умовах групи продовженого дня.

Виклад основного матеріалу. Історичний аналіз проблеми екологічного виховання дітей молодшого шкільного віку засвідчив, що методологічні засади її розв'язання закладено у працях Я. Коменського, Й. Песталоцці, К. Ушинського. Вони визначили багатогранність впливу природи на особистість дитини, що фактично відповідає системному підходу до розуміння сутності та

значення природи та здійснення процесу екологічного виховання.

Аналіз джерельної бази свідчить про те, що проблема екологічної освіти розглядалася науковцями відповідно до вікових особливостей дошкільників (М. М. Кот, Л. В. Іщенко, М. В. Роганова та ін.), молодших школярів (Т. В. Машарова, Д. І. Мельник, І. Г. Павленко, О. О. Плешаков Н. О. Пустовіт та ін.) [2, с.50].

Зокрема, дослідження провідних науковців сучасності (Л. Артемової, А. Богуш, З. Борисової, Н. Виноградової, Н. Лисенко, С. Ніколаєвої, З. Плохий, Т. Поніманської, Н. Яришевої та ін.) засвідчують, що ефективними формами та методами ознайомлення з природою є ті, що забезпечують чуттєве сприймання, наочно знайомлять дітей з живою природою, дають чіткі уявлення про навколишній світ.

Надати таку можливість дітям і педагогам покликана, насамперед, група продовженого дня, як одна із основних форм організації навчально-виховного процесу в сучасній початковій школі. Тим більше, що важливість виховання етичного ставлення школярів до природи набуває в наш час надзвичайної актуальності, позаяк свідоме розуміння відносин людського суспільства з природою є важливою умовою збереження середовища для повноцінної життєдіяльності та подальшого розвитку наступних поколінь. Адже природа – це багатюще джерело збудження і розвитку естетичних почуттів, а вони, в свою чергу, породжують емоції. До того ж, ще К. Д. Ушинський писав, що логіка природи – є найбільш доступною дитині, що живі картини природи сприяють обгородженню людських помыслів та переживань, що чудовий ландшафт справляє такий великий виховний вплив на молоду душу, з яким важко змагаться навіть впливу педагога [3, с.145].

Досліджуючи проблеми морального виховання молодших школярів, ми простежили, що фундаментом програми етичного виховання є формування моральних цінностей, оскільки цінності як морально-духовні утворення є соціальними індикаторами розвитку будь-якого суспільства. На нашу думку, школяр робить погане не завжди тому, що його вчать робити погане, а тому, що його не вчать робити добро [1,с.59].

Саме тому, в розробці методики формування в школярів етичного ставлення до тварин ми базувались на генезисі емпатії, а саме: співпереживання – співчуття – імпульс до дії. Враховувалась також послідовність формування етичної дії стосовно об'єктів живої природи: естетичне сприйняття – естетичне переживання – оціночна реакція і судження – етична характеристика дій стосовно до об'єктів природи.

Так, скеровану розмову педагога з вихованцями ГПД ми рекомендуємо проводити за подібними запитання для роздумів:

- Чому ми не повинні завдавати шкоди комахам?
- Чи доречно наколювати комах на булавку для колекції?
- Чи можна брати в руки метеликів?

Ефективними методами і прийомами здійснення виховного впливу на вихованців ГПД, як правило, є: бесіди; ігрова діяльність; читання художніх творів, міфів, казок; перегляд дитячих кіно- і діафільмів, теле- і радіопередач; організація дитячих конкурсів і фестивалів та ін. Однак, більша ефективність досягається при безпосередньому перебуванні школярів у природному середовищі.

Так, важливими у формуванні етичного ставлення молодших школярів до живої природи є цільові прогулянки та екскурсії. Перш за все, перед виходом на природу необхідно кожному учневі приготувати пам'ятку як своєрідну перепустку в природу, з'ясувавши з вихованцями її зміст на клубній годині з окресленого виховного напрямку. Перед виходом на лono природи обов'язково варто пригадати пункти і запропонувати учням пояснити, чому варто поводитися саме так, а не інакше. Надалі під час прогулянки чи екскурсії вихованці

групи продовженого дня можуть здійснювати спостереження за певними комахами в конкретних умовах, за світом комах: за пеньком, старим стовбуром, невеликою ділянкою землі; описувати результати своїх спостережень; малювали будь-яку улюблену комаху або найгарнішу комаху; доглядати за пташенятами, деревами, квітами та ін. [1,с.57-58].

Варто зауважити, що турботливе ставлення до природи формується лише в тому випадку, коли дитина покращує навколишнє середовище своєю посиленою працею. Ось чому вся діяльність школярів повинна бути спрямована на збереження оточуючого їх природного середовища.

Висновки. Отже, пізнання навколишнього світу у молодшому шкільному віці повинно розпочинається з накопичення дитиною чуттєвого досвіду, збору фактичного матеріалу, який осмислюватиметься з метою засвоєння системи знань, а надалі здійснюватимуться вчинки, адекватні та етичні до живої природи.

Література

1. Гордійчук О. Формування духовності молодших школярів під час вивчення дисциплін природничого циклу / О. Гордійчук, І. Руснак // Науковий вісник Чернівецького університету. Педагогіка та психологія: зб. наук. праць. – Чернівці, 2002. – Вип. 143. – С. 53 – 61.
2. Екологічна стежка як форма і метод екологічної освіти: Методичний посібник. – Харків: ХОНМІБО, 2007. – 90 с.
3. Ушинський, К. Д. Вибрані педагогічні твори. У двох томах / К.Д.Ушинський. – К.: Рад.шк. – 1983. – 520 с.

ОРГАНІЗАЦІЯ ЕКОЛОГІЧНОГО ВИХОВАННЯ УЧНІВ ЗАСОБАМИ ХУДОЖНЬОГО СЛОВА РІДНОЇ МОВИ

Білик Н.І., Григор'єв А.І. (м. Полтава, Україна)

Відродження духовної культури українського народу, реформування системи освіти у контексті соціально-економічних перетворень, що відбуваються в Україні, неможливе без змін взаємовідносин людини і природи. Адже екологічна ситуація сьогодні практично залежить від поведінки і діяльності у природі кожної особистості і вимагає, насамперед, глибокої перебудови всього способу життя, і, відповідно, систем культури і освіти. Так, у проєкті "Концепції екологічної освіти і виховання" серед пріоритетних завдань формування екологічної культури особистості визначено розвиток її особистої відповідальності за стан навколишнього середовища, оволодіння нормами екологічно грамотної поведінки у природі, засвоєння ціннісних орієнтацій. [4,с.4]

Екологічна освіта – це "свідомий і планомірний розвиток знань про навколишнє середовище протягом всього життя". Основна її мета: формування уявлень про довкілля, специфіку його внутрішніх відносин, характеру антропогенного впливу, а також принципи гармонійного розвитку людини і природного середовища.

Під екологічним вихованням розуміють такий розвиток волі, почуття, рис характеру, які б проявились в правильній (етичній) поведінці по відношенню до природного середовища. Воно повинне бути добровільним і безперервним протягом усього життя людини. Метою екологічного виховання є формування аналогічної свідомості, яка охоплює поняття екологічної моралі – збалансованості між сприйняттям навколишнього середовища, його піднесенням і поведінкою людей по відношенню до нього.

Екологічна освіта та виховання вимагають реорганізації (вдосконалення, оптимізації) на основі глибокого філософського і психолого-педагогічного осми-